

Onbewaakte momenten bestaan niet. Gekleed in de signaalgele jas van een landmeter staat hij te wachten. Uren, dagenlang. De blik geconcentreerd, alert. Het kruispunt is zijn territorium. Het kruispunt als een complex van ontmoetingen. Bewegingen van voorbijgangers - óók het stil staan - worden op de voet gevolgd. Geen enkel detail ontsnapt aan zijn aandacht. Wachten, kijken, observeren, zien, kaderen en dan, als het moment daar is, draait het om fracties van seconden. Zo snel mogelijk afdrukken. Keer op keer.

Voor de reeks *The Europeans* die Reinier Gerritsen (1950) de afgelopen jaren maakte, reisde hij naar alle uithoeken van Europa, van Riga tot Nicosia en Boekarest, van Venetië tot Oslo en Liverpool. Tientallen steden bezocht hij, om zich daar in zijn fluorescerende vermomming op te stellen bij zebrapaden en stoplichten. Niet als de voyeuristische fotograaf stond hij aan de kant van de weg, maar als de landmeter met zijn instrument, en daardoor als een anonieme, vrije figuur die zijn artistieke kansen creëert door onderdeel te worden van zijn eigen onderwerp: mensen.

Fysionomie is de kunst om aan het uiterlijk van een mens zijn persoonlijkheid af te lezen. Het begrip is afgeleid uit de Griekse woorden voor natuur, fysis, en voor kennis gnomē. Pseudowetenschap of niet, *The Europeans* is een fysionomie van een werelddeel geworden, een monumentaal fotoportret. Een foto brengt letterlijk aan het licht wat er was en een geslaagde foto brengt meer aan het licht dan er op de foto zelf te zien is. *The Europeans* bewijzen dat een foto zichzelf daarbij niet volledig prijs hoeft te geven. Het geheim van dat waar de fotograaf ons de ogen voor opent, dat wat typisch is voor de sfeer van Madrid, opvallend aan de mensen in Boedapest of Praag, herkenbaar aan de Parijzenaren wordt zichtbaar gemaakt, maar blijft tegelijk puur beeld, onaanraakbaar en onbenoembaar.

De stamboom van de fotografie levert een waaier aan inspirerende beelden voor Gerritsen. Klassieke namen, van Henri Cartier-Bresson, Robert Frank en William Klein, van August Sander en Walker Evans tot aan de Duitse school van nu, van de snapshots van Nan Goldin en Araki tot Nederlandse fotografen als Rineke Dijkstra of Hans Aarsman passeren de revue. Een reeks lievelingsfoto's achter elkaar levert een even lange reeks van 'beslissende momenten' (zo genoemd door Henri Cartier-Bresson om de ideale combinatie van toeval en fotografisch instinct aan te geven) op, gedragen door mensen op straat, mensen op het strand, in café's, met vrienden en geliefden, in geluk of verdriet.

De autonome series die Gerritsen tot nu toe - naast meer commerciële opdrachten - maakte, gaan zonder uitzondering over mensen, meestal in hun dagelijkse omgeving: kinderen van verschillende culturele achtergronden in een schoolomgeving, mensen op de luchthaven Schiphol, mensen in kantoren. Anders dan een bewonderd voorganger als Ed van der Elsken, die met zijn camera door de straten van Parijs zwierf, altijd in beweging en op zoek naar hét snapshot, gaat Gerritsen te werk vanuit een ander kader, eerder een vast standpunt. Zijn oog is te vergelijken met de eigentijdse blik van een (digitaal) schilder, een regisseur die ordent en componeert, die werkt met effecten van kleur en licht. Thuis, in de studio, wordt het fotografische resultaat van zijn 'ontmoetingen' bewerkt. De opnames voor *The Europeans*, werden als het ware aan elkaar 'geschilderd' in de computer door de reeks snel achter elkaar genomen foto's van één situatie met elkaar te verbinden. Rafels en randen van die technische ingrepen mogen zichtbaar blijven. Het gaat Gerritsen niet om het digitaal manipuleren van zijn beelden, maar om het inhalen van de tijd, die ene fractie van een seconde die het beeld (en dat wat er was) net iets verbreedt, verdiept. In *The Europeans* werden mensen van hoofd tot heup gefotografeerd en als een 'groep', een reeks individuen geportretteerd. Opvallend is de ruimte tussen de

figuren, de suggestie van het driedimensionale, die als een autonoom beeldend principe een leidraad voor het kijken vormt. Het switchen van de focus, het glijden van het oog van individu naar groep en andersom, maakt dat deze reeks een prachtige fysionomie wordt, een indringend beeld van de condition humaine, in al haar onbewaakte momenten.

Unguarded moments do not exist. Dressed in the fluorescent yellow safety jacket used by land surveyors he is waiting. For hours and days on end. With a concentrated and alert look on his face. The crossing is his territory. The crossing functions as a complex of encounters. There where people assemble. Movements of passers-by – and also the non-moving moments – are followed closely.

No detail escapes him. Waiting, watching, observing, seeing, searching for the framework and then suddenly it happens: he sees a wonderful mix of heads before his lens and then it only takes a fraction of a second. Pressing the button as fast as possible. Time after time.

In order to shoot the photo series *The Europeans* Reinier Gerritsen (1950) travelled the past couple of years to the farthest corners of Europe, from Riga to Nicosia and Bucharest, from Venice to Oslo and Dublin. He has already visited twenty cities, dressed up in his fluorescent disguise, positioning himself at pedestrian crossings and traffic lights. He did not take up a position at the side of the road in order to act as the voyeuristic photographer, but to play the role of the land surveyor with his instruments, and because of that as an anonymous, free figure who is creating his artistic opportunities by becoming part of his own design: people.

Physiognomy is the art of determining a person's personality by looking at his physical appearance. The concept comes from the Greek words for nature: *fusis*, and for knowledge: *gnome*. Pseudo-science or not, *The Europeans* has become the physiognomy of a continent, a monumental photo portrait. A photograph literally brings to light what there was, and a good photograph brings more to light than you can see in the picture itself. *The Europeans* prove that a picture does not have to expose itself to the fullest extent. The secret which is revealed to us by the photographer, that which is so typical for the atmosphere of Madrid, striking in the people of Budapest or Prague, recognizable in Parisians is made visible, but at the same time remains an image *pur sang*, untouchable and undefinable.

The autonomous series that Gerritsen has created up to now always focuses on – next to more commercial assignments – people, usually in their day-to-day environment: children with different cultural backgrounds in a school environment, people at the airport of Schiphol, people in offices. And differently from a much admired predecessor like Ed van der Elsen, who wandered about the streets of Paris with his camera, always moving about in search of the snapshot, Gerritsen works with a different concept, he works from a fixed position.

The shots for *The Europeans* were, so to say 'painted together' in the computer, by gluing together the series of pictures that were taken very fast one after the other of one specific situation. Loose ends and edges may remain visible. It is not Gerritsen's intention to digitally manipulate the images, but to make up for lost time, that one fraction of a second which makes the picture wider (and everything on it) just a little bit, broadens it. In *The Europeans* people were photographed from head to hips and portrayed as a 'group', a series of individuals. Striking is the space between the figures, the suggestion of the three-dimensional, leading the viewer by means of an independent, visual principle. The

switching of the focus, the looking from the individual to the group and back again, creates such a wonderful physiognomy in this series, a penetrating look at the condition humaine, in all her unguarded moments.